

- ชื่อเรื่อง : การวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลพรรณ ออสปอนพันธ์, นายสุเทพ สุสาสนี
นายภาชิต ลิ้มประยูร, นายสวัสดิ์ พุคณะ, นายละเว รัตนवार
- หน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี
- ปีงบประมาณ : 2560

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเพิ่มศักยภาพเครือข่ายประมงพื้นบ้านจันทบุรีและตราดด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุและผลกระทบการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจังหวัดจันทบุรีและตราด 2.ศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านต้นแบบจังหวัดจันทบุรีและตราด 3.ศึกษาวิธีการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายประมงพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุความร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งทะเลจังหวัดจันทบุรีและตราดไม่แตกต่างกัน มีสาเหตุดังนี้ 1. สภาพอากาศแปรปรวน ระบบนิเวศไม่สมดุล 2.ปริมาณครีวเรือนเพิ่มขึ้น 3.การทำนาุ้งมีปริมาณเพิ่มขึ้น 4.ปัญหากัดเซาะชายฝั่งยังมีปริมาณมาก 5.ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นและ6.การใช้สารเคมีในการทำสวนผลไม้ ส่งผลให้เกิดผลกระทบดังนี้ 1.ปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำร่อยหรอ 2.ชาวบ้านมีรายได้น้อยลง 3.มีการเปลี่ยนฐานะจากเจ้าของกิจการเป็นลูกจ้าง 4.ป่าชายเลนลดลง 5.สารปนเปื้อนจากขยะเพิ่มขึ้นและ6.สารเคมีจากการทำสวนผลไม้ไหลลงแหล่งน้ำสู่ทะเลทำให้คุณภาพน้ำเปลี่ยนไป

2. พบว่าแนวทางการเพิ่มศักยภาพคือ 1. เพิ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้าน มหาวิทยาลัย ชาวบ้าน หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีความหลากหลายมากขึ้น 2. เงินอุดหนุนจากภาครัฐทั้งรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่นควรเพิ่มเงินอุดหนุนการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายและกลุ่มประมงพื้นบ้าน 3. กลุ่มประมงพื้นบ้านจะต้องดำเนินงานของเครือข่ายมากกว่าที่จะดำเนินงานเพียงลำพัง 4. เพิ่มการอบรมเพิ่มเติมข้อมูลหมายเหตุระเบียบและเครื่องมือประมงและ 5. การประชุมกลุ่มประมงพื้นบ้านและเครือข่ายต้องดำเนินการสม่ำเสมอจริงจัง

3. พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่หรืออาณาเขตติดชายฝั่งทะเลควรจัดทำแผนนโยบายและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาการร่อยหรอของทรัพยากรชายฝั่งเองมากกว่าเป็นเพียงผู้ให้ความอนุเคราะห์ให้โครงการของหน่วยงานจากภายนอกดำเนินไปได้สำเร็จ และเป็นการแก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการของท้องถิ่นเอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
คำสำคัญ: เพิ่มศักยภาพ,ประมงพื้นบ้าน,หลักเศรษฐกิจพอเพียง,ภูมิปัญญาชาวบ้าน

Abstract

This study is part of a network-strengthening project among Chanthaburi's local fishery networks and Trat's. The principles of sufficiency economy and folk wisdom were integrated within this project. There are three objectives in this study. The first objective was to compare coastal resource depletion's causes and effects in both Chanthaburi and Trat provinces. The results revealed that causes of coastal resource depletion in both provinces were not different. The causes included; 1) climate variability and ecological imbalance; 2) an increasing number of households; 3) an increasing amount of shrimp farming; 4) large areas of coastal erosion; 5) an increasing number of tourists, and; 6) chemical contamination from orchards, resulting in worse water quality. The second objective was to study ways of increasing local fishery groups and networks' strengths among both provinces. The results revealed five strengthening ways. These five ways were; 1) encouraging participatory activities among local fishery groups and networks, universities, villagers, government and private sectors; 2) providing local fishery groups and networks with a larger amount of subsidies from both central-and-local-leveled governments in order to foster provision of activities among them; 3) fostering fishery groups to co-operate with fishery networks instead of taking actions individually; 4) providing local fishery groups and networks with extra trainings about law and regulations of fishing nets and gears, and; 5) holding meetings among the local fishery groups and networks with consistent frequency. The third objective was to study the ways in which local administration offices and fishery networks put their policies into practice. The results revealed and suggested as follows. Instead of subsidizing external organizations to complete the projects of coastal resource conservation, local administration offices situated on coasts should create policies and projects to reduce the depletion of coastal resource by themselves. This should be more potential to solve the local fishery groups and networks' right problems and meet their exact needs.

Keywords: strengthening, local fishery, sufficiency economy, local wisdom